

CONSIDERAȚII PRIVIND EVOLUȚIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI MILITAR MUZICAL

Marin Sîlea

Necesitatea înființării unei școli de muzică, în vederea pregătirii instrumentiștilor necesare fanfarelor militare, s-a făcut simțită încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când se susținea ideea înființării a două școli militare de muzică la Iași și București, care urmau să fie numite Conservatoare și alipite instituțiilor militare deja existente: Școala Fiilor de Militari de la Iași și Școala Militară de la București¹

Până la înființarea instituției copiilor de trupă, în timpul lui Iosif Ivanovici, inspector al muzicilor militare în perioada 1895-1902, instrumentiștii necesari pentru fanfarele militare erau selecționați din rândul gagiștilor.

Instituția copiilor de trupă pentru care Iosif Ivanovici a militat și din rândul căreia provenea, poate fi apreciată ca primă formă de învățământ muzical organizată la noi pentru copii și tineret. În acest cadru s-au pregătit – până la înființarea școlii militare de învățământ muzical – toți subofițerii muzicilor militare românești și aproape toți instrumentiștii suflători din orchestrele simfonice, teatrale de operă și operetă ce au funcționat în diferite orașe ale țării și care au contribuit din plin la educația muzicală a cetățenilor².

Acest sistem de învățământ avea un caracter practic-aplicativ, prin care se urmărea transmiterea cunoștințelor tehnice instrumentale în mod empiric, de cele mai multe ori în afara unor noțiuni științifice fundamentale (de tehnica respirației, de tehnică a sonorității, de stil, de frazare etc). Munca „didactică” era efectuată de subofițerii de muzică numiți instructori.

În România, în anul 1934, muzicile militare erau încadrate cu instrumentiști proveniți din instruirea copiilor de trupă sau prin angajarea de gagiști³.

Cu ocazia unui turneu efectuat în Cehoslovacia și Polonia, în anul 1934, inspectorul muzicilor militare, locotenent-colonelul Egizio Massini, a fost informat de existența unor școli militare de muzică, „care beneficiau de o pregătire profesională de specialitate de însușirea capacității de a fi muzicanți. La absolvirea școlii, absolvenții erau încadrați în armată ca muzicanți militari”⁴

După vizita efectuată în cele două țări, unul din obiectivele pe care Inspectoratul Muzicilor Militare și l-a propus în planul de ridicare a muzicilor militare „la un nivel demn și corespunzător menirii lor” l-a constituit „înființarea unei școli de

¹ Cordoneanu Constantin, *Muzicile militare și organizarea lor 1893-1895*, Tipografia și Fonderia de Litere P. Cucu., p. 6-7.

² Ibidem.

³ Gagiști – muzicant angajat cu leafă într-o fanfară militară în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

⁴ Arhivele MApN, fond: Ministerul de Război, Subsecretariatul General, dosar nr. 1900, f.1163.

educație muzicală și militară, spre a se crea elemente bine pregătite, ce vor intra în rândul viitoarelor cadre ca șefi de muzică și subofițeri muzicanți⁵

Inspectorul muzicilor militare, locotenent-colonelul Egizio Massini, înzestrat cu un pronunțat spirit de organizare, cunoscând lipsurile și „erorile” muzicilor, bazat și pe concepția sa cu privire la rostul culturii muzicale în ansamblul culturii generale, a făcut numeroase demersuri și propuneri factorilor de răspundere din conducerea armatei, pentru înființarea unei școli speciale de educație muzicală și militară, necesară pregătirii cadrelor muzicilor militare⁶.

În demersurile și inițiativele privind documentarea și argumentarea necesității înființării unei astfel de școli, locotenent-colonelul Egizio Massini a fost călăuzit de idei și sentimente demne de remarcat. Spicuim în acest sens dintr-un articol al său despre școală: „După perioada destul de frământată a statornicirii muzicilor militare, perioadă care a fost ilustrată de meritele unor bărbați cu deosebite calități de organizatori, gândul și grija noastră s-au îndreptat spre viitorul acestei instituții, spre un viitor ce nu se putea să rămână în urma prefacerilor adânci ce le înregistrăm cu legitimă mândrie în toate ramurile de activitate ale armatei noastre. Am voit să creăm un nou tip, tipul muzicantului militar de mâine. Ne-am dat repede seama că acest tip nou nu se putea alcătui decât prin mijloace de încercată eficacitate: o școală de specialitate profesională și de cultură generală și o severă selecție a elementelor menite să împlinescă și să continue cu demnitate rosturile muzicilor militare în viitor... Pe lângă aceste două principii, grija noastră s-a îndreptat către organizarea muzicilor pentru a le face viabile și din punct de vedere artistic, pe de o parte, și a se asigura personalului lor o poziție cât mai demnă în cadrul armatei, ca unei specialități ce-și merită atenția, sprijinul și consolidarea cuvenită... Din drumul trasat, o importantă etapă, ale cărei rezultate le așteptăm într-un viitor apropiat, o constituie acest institut de educație muzicală, intelectuală și morală care este *Școala elevilor muzicanți*”⁷

Rolul Școlii Elevilor Muzicanți, care urma a se înființa era de a pregăti elemente tinere, cu o educație temeinică, bazată pe principii pedagogice, împreună cu o instruire ostășească adecvată, sub îndrumarea și supravegherea directă a Inspectoratului Muzicilor Militare.

Analizând propunerile, Ministerul Apărării Naționale, luând la cunoștință de existența unor școli de muzică în Cehoslovacia și Polonia, analizând și performanțele realizate în aceste unități școlare, a luat hotărârea de a înființa și în România, o școală militară de muzică.

Avizul Marelui Stat Major de-a înființa Școala Elevilor Muzicanți impunea o serie de condiții:

⁵ „Cuvânt introductiv” de locotenent colonelul Egizio Massini, în „Revista Muzicilor Armatei”, an I, nr.1, februarie 1939.

⁶ Monitorul Oastei, nr. 24 și 25, din 1 decembrie 1936, p. 788-790.

⁷ Locotenent-colonelul Egizio Massini, *Școala elevilor muzicanți militari*, în: „Revista Muzicilor Armatei”, an I, nr. 4, mai 1939.

înființarea acesteia să se facă pe baza unei legi, care să țină seama de prevederile legilor în vigoare existente și spre a nu se impune ulterior, modificări ale acestora din urmă;

- să fie asigurat un local propriu, pentru viitoarea școală, întrucât cazărmile existente, în special, cele din garnizoana București, erau foarte aglomerate;

- asigurarea de fonduri sigure, deoarece cele preconizate de Inspectoratul Muzicilor Militare erau variabile;

- obligativitatea absolvenților acestei școli de a presta ca muzicanți în armată, o anumită perioadă de timp, după absolvire, pentru a amortiza cheltuielile făcute cu instruirea și întreținerea lor pe timpul școlarizării;

- Școala Elevilor Muzicanți să se completeze „în prelungire”, prin înființarea Școlii de Subofițeri Muzicanți (similară cu școala de subofițeri combatanți), în care, subofițerii muzicanți să-și însușească atât pregătirea de specialitate, cât și pe cea general militară⁸.

Aprobarea pentru înființarea Școlii Elevilor Muzicanți Militari s-a dat prin rezoluția ministerială nr. 1028 din 5 noiembrie 1936 pusă pe raportul Inspectoratului General al Infanteriei nr. 1929/1936⁹.

Actul de înființare a școlii preciza însă că instituția depindea tehnic și administrativ de Inspectoratul Muzicilor Militare.

Scopul școlii era de a forma instrumentiști (subofițeri) și în mod excepțional ofițeri, șefi de muzică, inițiați metodic din punct de vedere profesional și dotați cu cunoștințe generale, care să satisfacă nevoile de încadrare ale muzicilor militare cu elemente trecute printr-o disciplină severă.

Astfel, instituția mult dorită și a cărei necesitate a fost semnalată și de predecesorii lui Egizio Massini: Iosif Ivanovici (1895-1902); Mihail Mărgăritescu (1905 – 1916) și Ioan Vlăduță (1918 – 1929) a luat ființă în toamna anului 1936, devenind rezervorul de energii muzicale din care se alimentează muzicile noastre militare cu elemente talentate de execuție și conducere, bine pregătite¹⁰.

Cursurile școlii erau organizate pe o durată de 6 ani, timp în care se învățau patru clase de liceu după programa analitică a liceelor militare, paralel cu pregătirea de specialitate teoretică și tehnico-instrumentală, similară claselor de instrumente de la conservator. În acea perioadă, pentru cursanții claselor de instrumente de la conservator, nu se cereau studii generale de grad secundar.

Drumul pe care s-a pornit în 1936 nu a fost deloc ușor, fiind însoțit de o serie de greutăți de ordin material și organizatoric, de incertitudini, dar, mai ales, de căutări pentru găsirea unui sistem de pregătire eficient, adaptat la specificul muzicilor militare și la rolul acestora în armată și în viața muzicală românească. Greutățile decurgeau mai ales din faptul că, în România, nu existau școli de muzică de grad elementar sau mediu (licee). Ca o consecință, în această direcție a învățământului tehnico-instrumental, a trebuit să se desfășoare o muncă de pionierat, fapt ce ne determină să

⁸ Arhivele MApN, fond: MR – Secretariatul General, dosar nr. 1764, f. 365.

⁹ Idem, dosar nr.1900, f.1163.

¹⁰ Ibidem.

afirmăm că învățământul muzical de nivel elementar și mediu la nivel de țară, a început în armată și abia apoi s-a înființat și s-a dezvoltat și în societatea civilă.

Pe lângă disciplinele impuse de aceste două direcții de pregătire profesională muzicală și generală se adăugau o serie de discipline de ordin educativ și militar, menite să contribuie la dezvoltarea însușirilor necesare unui profesionist util muzicilor militare, armatei și societății.

Cursurile de cultură generală se desfășurau după curricula de învățământ a liceelor, cuprinzând ca obiecte de studiu: limba română, limba franceză, limba latină, istoria, geografia, matematica, științele naturale, fizica, chimia, desenul, educația fizică și educația morală.

Pregătirea teoretică și pregătirea muzicală cuprindea ca obiecte de studii: teoria muzicii, solfegiul, istoria muzicii, caligrafia muzicală, ansamblul coral, ansamblul de fanfară, un instrument de suflat specific fanfarei, un instrument principal și un instrument de coarde sau de percuție, un instrument secundar.

Încadrarea cu personal a școlii cuprindea șase ofițeri activi și unul în rezervă, 15 subofițeri, 31 militari în termen, 60 elevi (în primul an) și 44 profesori – pentru studii muzicale și pentru cursul secundar.

Conducerea administrativă a școlii era asigurată de către: comandantul școlii, căpitanul Bongar Leon; ajutorul comandantului, locotenentul Turturescu Alexandru; director de studii muzicale, maiorul în rezervă Millea Romulus; director de studii secundare, locotenentul Tane Marin; medicul școlii, locotenentul Coferu Vasile; un ofițer casier, un comandant al companie elevi, precum și un număr de 15 subofițeri muzicanți și de administrație¹¹

Cursurile instrumentale erau predate de profesori și instructori militari dintre cadrele școlii sau de la muzicile din București. Ulterior, s-a apelat în acest scop și la instrumentiștii din instituțiile artistice civile ale capitalei, precum și la profesori de conservator. Numirea profesorilor era făcută de către M.Ap.N., pe baza propunerilor Inspectoratului Muzicilor Militare, pentru cursurile de muzică instrumentală și teoretică, iar pentru cursurile de învățământ secundar de către Ministerul Instrucțiunilor Publice¹². Pentru cursurile de cultură generală erau folosiți numai profesori din rețeaua învățământului public¹³

Deoarece, capitala țării oferea condiții optime pentru desfășurarea activității acestei instituții de învățământ cu profil artistic, care impunea și satisfacerea unor necesități de ordin cultural-muzical, sediul școlii s-a stabilit în orașul București.

Pentru completarea culturii și educației muzicale a elevilor, pentru dezvoltarea dragostei și pasiunii pentru profesia aleasă, capitala, prin instituțiile sale artistice, oferea posibilitatea elevilor de a participa, mai întâi, ca auditori sau simplii spectatori, iar ulterior și ca interpreți în cadrul vieții cultural-artistice a „cetății”

Funcționarea școlii în București a dat posibilitatea să fie atrași în activitatea didactică pe lângă profesorii de conservator și o serie de specialiști de primă mână,

¹¹ Arhivele MApN, fond: Ministerul de Război, Subsecretariatul General, dosar nr.1900, f.1164.

¹² Monitorul Oastei, nr.24 și 25, din 1 decembrie 1936, p.788-790.

¹³ Ion Badea, *op. cit.*, p. 126-131.

artiști instrumentiști de la Filarmonică, Radio și Opera Română, precum și instrumentiști virtuozii, absolvenți de conservator. Aceștia erau încadrați și ca subofițeri muzicanți sau/și ca ofițeri șefi de muzică la muzicile militare din capitală.

Totodată, în capitală se putea realiza o legătură directă a Școlii Elevilor Muzicanți cu eșaloanele superioare, Inspectoratul General al Infanteriei și Inspectoratul Muzicilor Militare, pentru soluționarea diverselor aspecte legate de activitatea școlii: control și îndrumare, dotare, echipare, hrănire, asigurarea bazei materiale cu instrumente, a învățământului, metode instrumentale, manuale, accesorii muzicale etc.

Din punct de vedere financiar, al asigurării unui buget sigur, Secretariatul General al M.Ap.N. a luat hotărârea ca unitățile militare care aveau în organigramă formații muzicale să verse, în contul M.Ap.N. – Direcției de Contabilitate, din veniturile realizate, o cotă de 20%, pentru a se asigura funcționarea Școlii Elevilor Muzicanți Militari. Inițial fondurile virate au fost destinate achiziționării primelor instrumente muzicale de care școala a avut nevoie, precum și a efectelor necesare elevilor muzicanți. Hotărârea Secretariatului General prevedea ca după asigurarea acestui minim necesar, întreținerea școlii, plata chiriilor, hrana, îmbrăcămintea, rechizitele pentru elevi să se facă din: cota de 20% vărsată de unitățile de muzică, fondurile de la patru concerte anuale date de muzicile tip 2 și de muzica Batalionului de Gardă a Palatului, fondurile de la un bal sau festival dat de muzicile de tip 3 și 4¹⁴.

Din documentele cercetate, am putut stabili că pentru anul școlar 1938/1939, Școala Elevilor Muzicanți Militari a avut un buget de 1.856.104 lei, destinat acoperirii cheltuielilor strict necesare funcționării școlii pentru 158 de elevi¹⁵. Pentru a aprecia la justa valoare acest buget este necesar a se menționa că leul depășea în valoare 1\$.

Recrutarea elevilor acestei școli se făcea dintre actualii copii de trupă, de la toate muzicile militare, cu vârste cuprinse între 12-15 ani și dintre elemente civile dornice pentru o astfel de profesie. Candidații erau obligați să depună la secretariat următoarele acte: extract de naștere; certificat de botez; act de naționalitate română; certificat de absolvirea cursului primar; certificat de bună purtare de la locul de muncă; certificat medical; angajamentul autentificat prin care părinții sau tutorele se obligau ca fiul lor, după absolvirea școlii, să continue serviciul la muzica unui regiment până la încorporare și încă doi ani după lăsarea la vatră. Fiecare regiment, care avea muzică, putea trimite anual 1-3 copii de trupă. După absolvirea școlii, aceștia erau returnați aceluiași regiment, astfel încât fiecare muzică primea anual între 1-3 instrumentiști temeinic pregătiți având după câțiva ani un număr suficient de tineri instrumentiști, care puteau înlocui pe gagiști și pe reangajați¹⁶.

Admiterea în școală s-a făcut de la început pe bază de concurs, constând în verificarea aptitudinilor muzicale și a cunoștințelor acumulate. Elevii declarați admiși erau ținuti la internat și aveau întreținerea asigurată de către școală, pe o perioadă de trei luni. La finele acesteia, candidații selecționați la admitere susțineau un examen, în

¹⁴ Arhivele MApN, fond: MR – Secretariatul General, dosar nr. 1764, f. 369.

¹⁵ Arhivele MApN, fond: IMM, dosar nr. 17, f. 140-145.

¹⁶ Arhivele MApN, fond: MR – Secretariatul General, dosar nr. 1764, f. 369.

urma căruia cei cu reale posibilități de dezvoltare a aptitudinilor muzicale erau declarați elevi cursanți definitiv ai școlii, iar cei declarați inapți, pentru profesia de muzicant, erau trimiși unităților militare din care au fost selecționați sau se reintegrău familiilor.

Elevii erau bursieri ai statului, interni, având uniformă, drepturile și îndatoririle identice cu cele ale elevilor de la liceele militare, cu deosebirea că pe epoleți aveau ca semn de armă lira, iar centura era de culoare albă cu diagonală.

Repartizarea elevilor pe instrumente se făcea după criterii bine stabilite, avându-se în vedere anumite însușiri: conformația buzelor, a dinților, a degetelor, calitatea auzului muzical, receptivitatea, reproducerea melodică și ritmică etc.

Regulamentul Școlii Elevilor Militari Muzicanți prevedea, în mod expres, faptul că: elevii cu comportament necorespunzător sau cei declarați repetenți la sfârșitul anului școlar erau îndepărtați din școală, prin reintegrarea la unități militare sau în familie.

Programul cursurilor teoretice se desfășura dimineața între orele 8 și 13, iar cursurile practice după-amiaza, între orele 15 și 18. Pentru studiul instrumentului principal erau rezervate cursuri în după-amiaza zilelor de luni, miercuri și vineri, iar pentru instrumentul secundar marți și joi post-meridian.

Dimineața între orele 7 și 8 și după-amiază între orele 18³⁰ și 19³⁰ erau prevăzute cursuri teoretice suplimentare.

Aprecierea elevilor se făcea ca și la școlile secundare, prin note de la 1 la 10, iar stimularea la învățătură și disciplină, prin citirea în fața frontului, avansarea onorifică în grad și acordarea de funcții ierarhice ca șef de grupă, încheietor de pluton, șef de clasă etc.

Examenele, în afara celui de verificare a aptitudinilor muzicale, care avea loc la trei luni de la admitere, erau anuale și se desfășurau în aceleași condiții ca și la școlile secundare, cu excepția celui de instrument, care se susținea în fața unei comisii constituite din profesorii școlii, la care participa și un delegat de la Inspectoratul Muzicilor Militare¹⁷

Metodica predării cursurilor de specialitate, elaborată și îndrumată prin grija Inspectoratului Muzicilor Militare, urmărea realizarea unui sistem unitar de însușire a noțiunilor teoretice, a terminologiei muzicale, precum și a manierei de execuției. Nivelul la care se predau cursurile și cunoștințele tehnice de specialitate era accesibil și adecvat pentru capacitatea de acumulare a elevilor. „Mulți dintre aceștia, în special, cei din mediul rural, care intrau pe poarta școlii neștiutori și cu sfială, surprinși de forma și diversitatea instrumentelor muzicale, derutați de portative, chei de fa, do și sol, atingând cu teamă clapele lustruite, albe și negre ale pianului, dovedeau multiple aptitudini de rapidă adaptare la mediul și cerințele școlii. În scurt timp, șfiala era înlocuită cu prima emoție artistică provocată de efectul sunetului muzical, mânguirea bețișoarelor de tobă mică pe care le învăteau cu „figuri” devenea un exercițiu plăcut și util, iar descifrarea emisiei sonore la piculină, trompete, clarinete etc. nu mai constituia o enigmă”¹⁸

¹⁷ Ion Badea, *op. cit.*, p. 131-133.

¹⁸ Ibidem.

La mai puțin de un an de la începutul cursurilor a avut loc prima manifestare publică a școlii, prilejuită de parada militară din mai 1937. Elevii, îmbrăcați în albastru, cu băști și centuri albe cu diagonală, au deschis defilarea în cadența tinerească a ritmului tobelor mici și a unei melodii de marș, intonată la piculine și trompete, instrumente care alcătuiau atunci fanfara școlii, cu acest prilej s-a dovedit că Școala Elevilor Muzicanți asigura o temeinică pregătire elevilor săi. Argumente în spiritul pregătirii excepționale acordată elevilor stau și premiile de onoare, acordate fanfarei școlii la concursurile fanfarelor școlare organizate pe țară, în anii 1938 și 1939.

Perioada de pregătire era de patru ani, după absolvire elevii erau repartizați la un corp de muzică, unde își efectuau stagiul militar. Conform contractului, elevii erau obligați după satisfacerea stagiului militar să mai rămână în serviciu doi ani, amortizând în acest fel cheltuielile de școlarizare.

După efectuarea stagiului militar și a perioadei de doi ani, obligatorie, elevii aveau dreptul să se prezinte la examenul de admitere în corpul subofițerilor, conform legilor în vigoare, cei reușiți la examen, erau numiți subofițeri instructori muzicanți având o pregătire profesională echivalentă cu absolvenții de conservator și având, totodată, posibilitatea de a candida la examenul pentru ocuparea unui post de șef de muzică¹⁹

Caracteristica primului deceniu și jumătate de funcționare a școlii a fost frecvența schimbare a managerului, care nu arareori a funcționat câteva luni. Astfel, conform ordinului nr. 49/31 octombrie 1937, căpitanul Bogard Leon, numit la înființarea școlii, a fost trecut în rezervă, începând cu data de 1 noiembrie 1937, iar funcția de comandant al școlii a fost girată până la data de 6 noiembrie a aceluiași an de căpitanul Savel Horceag, când a fost numit comandant al școlii, conform Decretului nr. 3571/1937, locotenent-colonelul Egizio Massini. Ulterior, la 19 martie 1938, conform Decretului nr. 1283/1938, locotenentul Juncu Dumitru – șef de muzică – a fost numit în funcția de comandant al școlii, pentru a fi înlocuit la 16 noiembrie 1938, de către căpitanul Niculescu Mihail.

La data de 17 februarie 1939, locotenent-colonelul Egizio Massini a fost renumit în funcția de comandant al școlii, conform Deciziei nr. 4772, funcție pe care o va îndeplini până la 28 august 1940, când maiorul Zvîncă Constantin a fost numit comandant al școlii.

Peste numai patru luni, la 20 decembrie 1940, locotenent-colonelul Nițescu Nicolae a fost numit comandant al școlii, conform ordinului M.Ap. N. Direcției Personal nr. 7762/1940.

Pe parcursul anilor, în cadrul procesului de cristalizare a sistemului de învățământ, Școala Elevilor Muzicanți Militari (1936-1940), după cum era și firesc, a trecut prin transformări structurale, luând noi forme de organizare cu următoarele denumiri: Liceul Militar Muzical (1940-1941), Gimnaziul Militar Muzical (1941-1943), Institutul Militar Muzical (1943-1949), Școala Militară de Muzică (1949 –

¹⁹ Arhivele MApN, fond: Ministerul de Război, Subsecretariatul General, dosar nr.1900, f.1165.

1990), Școala Militară de Muzică „Iacob Mureșianu” (1990 – 1997), Școala de Aplicație pentru Muzicile Militare (1997 – 2005).

De la înființare (1936) și până în 1950, *Școala elevilor muzicanți* a funcționat sub diferite denumiri, în diferite localuri din București, întrucât aceasta nu a avut un local propriu. Inițial, pentru funcționarea Școlii Elevilor Muzicanți Militari a fost închiriat un imobil din Bulevardul Pache Protopopescu, nr. 84, contra sumei de 200.000 lei anual, plătită din fondul muzicilor²⁰, iar din 1937, pentru foarte scurt timp a funcționat în strada Regina Maria nr. 1²¹. Noul imobil, pentru moment, corespundea nevoilor de cazare a elevilor, dar pentru viitor se impunea cumpărarea sau construirea unei locații proprii. Rezolvarea problemei imobilului nu a fost însă posibilă atât din punct de vedere financiar, cât și prin faptul că a survenit cel de-al doilea război mondial, astfel încât, instituția de învățământ a fost nevoită să închirieze spații de cazare până în toamna anului 1950.

După un an de funcționare (1937/1938), școala a fost mutată într-un local din Șoseaua Colentina nr. 1, complet necorespunzător. În următorul an de învățământ 1938-1939, când școala își mărește efectivul cu a treia serie de elevi, a fost din nou mutată, datorită demersurilor Inspectoratului Muzicilor Militare, într-un local corespunzător, Șoseaua Jianu nr. 4, unde a funcționat, de asemenea, numai un an, datorită cutremurului din noaptea de 9-10 noiembrie 1940 când clădirea a fost grav deteriorată.

Situația impune dispunerea școlii în două localuri diferite: unul din Calea Victoriei nr. 151, iar altul într-un pavilion din clădirile de pe Splaiul Independenței nr. 200 (unde erau grajdurile palatului), în prezent, Spitalul Clinic de Copii Cotroceni.

La data de 24 decembrie 1940, în baza Deciziei Ministeriale nr. 2565, Școala Elevilor Muzicanți a fost trecută în subordinea Direcției Liceelor Militare, având o nouă denumire *Liceul Militar Muzical*²².

Decizia prevedea că școala aparținea organic de „Direcția Liceelor Militare”, iar din punct de vedere tehnic-muzical de Inspectoratul Muzicilor Militare, realizându-se o strânsă colaborare între aceste două eșaloane militare superioare care, în ceea ce o privea, aveau competențe distincte:

Direcția Liceelor Militare răspundea de:

- încadrarea școlii cu ofițeri și subofițeri, alții decât de muzică;

controlul didactic al activității profesorilor de la obiectele de cultură generală;

- alcătuirea și executarea programelor de învățământ pentru cultură generală, precum și crearea cadrului, prin instrucțiuni și îndrumări, pentru predarea disciplinelor din această categorie de pregătire;

- atribuțiuni administrative la fel ca și pentru celelalte licee militare.

Inspectoratul Muzicilor Militare răspundea de:

- încadrarea școlii cu ofițeri și subofițeri de muzică;

²⁰ Arhivele MApN, fond: Ministerul de Război, Subsecretariatul General, dosar nr.1900, f.1165-1166.

²¹ Arhivele Serviciului Muzicilor Militare, Registrul istoric al Școlii, p. 2.

²² Arhivele MApN, fond: IMM, dosar nr. 1, f. 4.

- controlul didactic al profesorilor pentru disciplinele de specialitate;
- alcătuirea și executarea programelor de învățământ pentru disciplinele de specialitate, precum și crearea cadrului, prin instrucțiuni și îndrumări, pentru predarea disciplinelor din această categorie de pregătire;
- instrucțiuni și îndrumări pentru predarea instrucției militare și a gimnasticii, având în vedere și specificul specialității muzicale;
- atribuțiuni administrative pe linia dotării cu instrumente, accesorii și cu material didactic și rechizite de specialitate.

Începând cu anul 1941, Liceul Militar Muzical a fost subvenționat de la bugetul M.Ap.N., ca orice Liceu Militar²³

La 2 august 1941, prin Decizia Ministerială nr. 1273, școala se reorganizează și devine *Gimnaziul Militar Muzical*, dar, rămâne în continuare tot cu această dublă subordonare, cu observația că se fac unele clarificări pe linia pregătirii elevilor.

Începând cu anul școlar 1940-1941, când școala a funcționat ca Liceul Militar Muzical (un an) și mai apoi ca Gimnaziul Militar Muzical (doi ani), instituția a fost mutată într-o clădire, care aparținea comunității evreești, din strada Poet Cerna, nr. 1 – fosta școală a comunității evreești GOLDFARB, renovată prin grija M.Ap.N., care a investit suma de 20.000.000 lei.

După numai doi ani, la 17 septembrie 1943, conform Decretului Lege nr. 617, școala suferă o nouă organizare, care va rezista cinci ani, devenind Institutul Militar Muzical. Primul articol al acestui decret lege prevede că institutul este subordonat numai Direcției Liceelor Militare.

Conform articolului 2 din lege, scopul acestui institut militar muzical era de a asigura pregătirea tehnică și practică muzicală, precum și cea de cultură generală necesară formării elementelor de execuție și conducere a fanfarelor, orchestrelor și corurilor armatei.

Din conținutul acestui articol rezultă că școala pregătea instrumentiști executanți (subofițeri), dar și ofițeri de muzică militară.

Structura organizatorică a institutului cuprindea trei cicluri de pregătire:

- inferior, șase ani, clasele I-VI, destinat pregătirii subofițerilor executanți necesari fanfarelor și orchestrelor militare;
- mediu, doi ani, clasele VII-VIII, destinat pregătirii subofițerilor instructori de coruri și subofițerilor de fanfară și orchestre;
- superior, doi ani, anul I și II (care era echivalent cu școala de specialitate de subofițeri, studii de nivel conservator), destinat pregătirii ofițerilor șefi de muzică din armată.

În ceea ce privește studiile de cultură generală, legea prevedea că numai clasa I și clasa a II-a erau identice cu cele prevăzute în programa analitică a gimnaziului teoretic din rețeaua Ministerului Culturii Naționale și al Cultelor, iar celelalte clase erau după o programă analitică stabilită de Ministerul Apărării Naționale – Direcția Liceelor Militare. Din această prevedere rezultă larghețea și ponderea ce se acorda disciplinelor de specialitate. Parte negativă a decretului constă în faptul că absolvenții școlii obțineau un act de studii în care cultura generală era echivalentă, în rețeaua

²³ Idem, dosar nr. 102, f.172.

învățământului public, doar cu două clase gimnaziale. Acest fapt a avut ca repercusiune retragerea multor elevi din școală.

Decretul aduce un element nou, pozitiv, în exercitarea actului de conducere al școlii, un organ de conducere și de decizie, de specialitate, și anume: Consiliul tehnic – muzical, format din trei profesori titulari de la Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică din București, câte unul pentru fiecare grupă de învățământ muzical: teoretic, instrumente de suflat și percuție, instrumente de coarde.

Articolul 6 din lege prevedea că: face propuneri de programe pentru studiile muzicale, dă directive cu privire la educația și instruirea muzicală în cadrul grupei respective, urmărește aplicarea normelor de învățământ și își dă avizul numirii profesorilor asupra manifestărilor artistice ale Institutului Militar Muzical și asupra tuturor problemelor de natură artistică, didactică și educativă, pivoare la funcționarea institutului.

Legea nr. 617 este primul ordin de la înființarea școlii, care precizează drepturile absolvenților, astfel: absolvenții ciclului inferior erau admiși în corpul subofițerilor muzicanți, cu gradul de sergenți majori, bucurându-se de drepturile pe care le conferea legea corpului subofițerilor, absolvenții ciclului mediu erau primiți în Corpul subofițerilor muzicanți cu gradul de plutonieri.

În perioada celui de-al doilea război mondial în școală au fost concentrate o serie de cadre didactice deosebit de valoroase. În acest fel, procesul de învățământ și elevii au avut foarte mult de câștigat.

Evenimentele anului 1944, au avut urmări din cele mai negative asupra României, reflectate în toate domeniile vieții sociale, inclusiv asupra învățământului. Școlile, printre care și Institutul Militar Muzical, și-au închis porțile la 1 aprilie. Elevii școlii – în afara celor din Moldova și din Ardealul cedat – au fost trimiși în vacanță la familii.

La 10 februarie 1944, au absolvit cursul inferior al Institutului Militar Muzical, aceasta era acum denumirea Școlii Militare de Muzică, prima promoție de elevi, care au fost înaintați la gradul de sergent major și repartizați la muzici, conform Deciziei Ministeriale nr. 4560 din 11 ianuarie 1944.

La 1 decembrie 1945, 21 de elevi au absolvit cursul inferior al Institutului Militar Muzical, fiind a doua promoție și repartizați la „Orchestra Simfonică a Armatei”, înființată la sfârșitul lunii octombrie, același an.

Sub amenințarea bombelor aviației, școala s-a refugiat, mai întâi, la 25 aprilie, în comuna Breaza din județul Prahova, iar la 26 aprilie s-a aflat în cantonament în satul Podul-Vadului la 500 m de Câmpina. După bombardarea Câmpinei s-a retras în cătunul Drag și apoi la 15 iulie în comuna Davidești din județul Muscel, de unde s-a reîntors la București abia la începutul lui octombrie, când au început cursurile anului școlar 1944-1945.

Obiectivele de învățământ la cultura generală erau cele din rețeaua învățământului românesc însă cu o dimensiune a timpului repartizat acestora, întrucât era nevoie de timp, pentru obiectivele de învățământ tehnic – muzical și teoretic – instrumental.

Institutul Muzical Militar pregătea, din punct de vedere tehnic, personalul necesar pentru muzicile militare, dar, și pentru formațiile militare, precum și toate formațiile artistice militare din întreaga țară.

Comandantul Institutului Muzical Militar avea următoarele atribuțiuni:

- îndrumarea activității birourilor, din subordine, făcând și propuneri pentru încadrare lor cu personalul necesar;

răspundea de disciplina, instrucția, starea morală și materială a elevilor, precum și a întregului personal din institut;

asigura o bună stare sanitară elevilor și întregului personal din cadrul Institutului Muzical Militar.

Conform Legilor nr. 533 și nr. 534 din 25 octombrie 1944, publicate în Monitorul Oficial nr. 248/1944 și Decretelor Regal nr. 2001 și 2004, publicate în Monitorul Oficial nr. 249/1944, Institutul Muzical Militar, care era în subordinea Direcției Liceelor Militar a trecut, din toate punctele de vedere, în subordinea Inspectoratului Muzicilor Militare²⁴

În cursul anului școlar 1944 -1945, Institutul Militar Muzical din București era o școală cu un caracter special, în clasa I și în clasa a II-a se aplica programa de la gimnaziu, clasele III-VI aveau un program de cultură generală și muzicală adecvat scopului școlii.

În noua organizare a institutului erau incluse cursuri noi: dansuri naționale, ansamblul coral artistic, dramă și comedie²⁵

În conformitate cu legea privitoare al retrocedarea bunurilor evreești, Institutul Militar Muzical, care funcționa în strada Poet Cerna nr.1, era pus în situația de a părăsi localul, astfel încât, colonelul Egizio Massini, inspectorul muzicilor militare, cerea la data de 15 noiembrie 1944, achiziționarea localului pentru pregătirea elevilor militari de muzică²⁶ sau acordarea unui alte clădiri²⁷

Conform ordinului verbal al ministrului de război, generalul Constantin Vasiliu-Rășcanu, Inspectoratul Muzicilor Militare împreună cu Institutul Muzical Militar a primit o nouă locație, începând cu data de 15 mai 1945, în clădirea fostei Școli de Ofițeri de Infanterie, situată în strada Izvor, nr. 137, pavilion B, unde a funcționat până în anul 1947, când în localul ei se instalează ziarul „Glasul Armatei” și „Editura Militară”²⁸. Ca o consecință, la 7 octombrie 1947, Institutul Militar Muzical, conform ordinului ministrului apărării naționale, generalul Mihail Lascăr, nr. 1352/1947, a fost mutat în localul fostului Regiment 6 Dorobanți „Mihai Viteazul” din București, situat în strada Uranus.

În conformitate cu ordinul verbal al subinspectorului general al armatei pentru educație, începând cu data de 11 decembrie 1947, șeful de muzică principal, maiorul Dumitru Eremia, a fost detașat la Institutul Muzical Militar pentru a se documenta și

²⁴ Arhivele MApN, fond: IMM, dosar nr. 1, f. 52; dosar nr. 157, f. 272.

²⁵ Idem, dosar nr. 190, f. 31, 53.

²⁶ Idem, dosar nr.157, f. 300.

²⁷ Idem, dosar nr.157, f. 320.

²⁸ Idem, dosar nr. 1, f.. 71.

informa despre întreaga situație a institutului, sub toate aspectele și în toate compartimentele administrative și muzicale²⁹

Urmare a noilor orientări social – politice de tip comunist, noul inspector al muzicilor militare, Dumitru Eremia, dorind o nouă încadrare a muzicilor militare a conceput un plan de restructurare a acestora care, în primul rând, urmărea reorganizarea școlii pe concepții și principii cu totul noi, astfel încât, pe lângă pregătirea de specialitate, elevii să fie instruiți și educați mult mai complex și să primească o cultură generală mult mai bogată.

În anul 1948, școala suportă o nouă reorganizare, prin Decretul nr. 225 din 27 mai, primind denumirea de Școala Militară de Muzică, fiind compusă din două module școlare distincte: primul format din cursul mediu de muzică de patru ani (acum iau ființă pentru prima dată în România liceele de muzică din învățământul civil, denumite școli medii de muzică) și al doilea, de doi ani, considerat cursul superior, echivalent școlii militare de ofițeri.

Școala primește pentru funcționare un nou local situat în Bulevardul Armata Poporului, vizavi de Fabrica de Confecții și Tricotaje București, pentru a fi mutată peste numai câteva luni în localurile: „Barăcile Pricopiu” (situat în spatele Operei Române) și în clădirea „Eraclide” din strada Calea Plevnei nr. 112.

Absolvenții cursului mediu al școlii, după promovarea examenului de maturitate (echivalent al bacalaureatului), susțineau concursul de admitere pentru cursul superior, după terminarea căruia, prin promovarea examenului de stat, erau înaintați la gradul de locotenent (specialitatea muzici militare) și numiți ca șefi de muzică sau în alte funcții corespunzătoare. Cei care nu promovau examenul de admitere în cursul superior, erau înaintați la gradul de sergent major și erau repartizați ca instrumentiști la muzicile militare.

La 20 septembrie 1949 are loc concursul de admitere pentru prima serie de elevi ai cursului superior, iar doi ani mai târziu, la 20 august 1951, 12 dintre aceștia sunt înaintați la gradul de locotenent, fiind prima promoție de ofițeri de muzică pe care a dat-o școala, pregătită după toate normele învățământului militar și învățământului muzical românesc.

Până la acest moment, dirijorul muzicii nu era și șeful acesteia. El era capelmastru, având față de fanfară aceeași poziție ca a fiecăruia instrumentist. „Șeful muzicii”, era un ofițer din biroul pregătirii de luptă al unității, care se numea „îngrijitorul muzicii” și răspundea de starea disciplinară și asigurarea materială a muzicii.

Ca urmare a demersurilor pe care le-a întreprins Dumitru Eremia și a numeroaselor rapoarte pe care le-a întocmit, în anul 1949, Prezidiul Marii Adunări Naționale adoptă un decret prin care Școala Militară de Muzică se reorganizează.

Durata de studii în Școala Militară de Muzică a fost de nouă ani. Pe parcursul primilor trei ani de învățământ, elevii studiau curricula claselor V-VII, iar următorii patru ani erau echivalenți claselor de liceu, ultimii doi de studiu erau destinați specializării.

²⁹ Idem, dosar nr. 190, f. 203.

În noul său cadru organizatoric, școala era superioară celei precedente din toate punctele de vedere. Astfel, recrutarea și admiterea elevilor nu se mai efectua la întâmplare, din rândul copiilor de trupă, ci era organizată pe bază de concurs, dintre absolvenții clasei a IV-a de gimnaziu, precum și dintre muzicanți militari activi, ostași și tineri care aveau pregătirea corespunzătoare, necesară înscrierii.

Cunoștințele de cultură generală erau predate în conformitate cu programele analitice întocmite de Ministerul Instrucțiunii Publice pentru toate celelalte școli elementare sau medii, iar pentru elevii ultimilor doi ani de specialitate era întocmită o programă adecvată pentru absolvenți chemați să desfășoare activități culturale în instituții civile sau în unități militare. Acestora din urmă li se va acorda, la absolvire, gradul de sublocotenent.

Disciplinele de specialitate, care se predau în Școala Militară de Muzică, nu se deosebeau de cele predate în școlile speciale de muzică, astfel: istoria muzicii, noțiuni de teorie și solfegii, armonie, contrapunct, orchestrație, folclor, forme și genuri muzicale, canto, dirijat și multe altele. Elevii erau obligați să învețe să cânte la cel puțin două instrumente, între care unul de orchestră.

Preocupările inspectorului muzicilor militare, Dumitru Eremia, au fost canalizate nu numai pentru crearea unei structuri organizatorice capabilă să asigure formarea unor instrumentiști de valoare, ci și pentru încadrarea școlii cu un corp didactic de o mare valoare profesională, cu o bogată activitate didactică și pedagogică, urmărind ca, pe un fond de cultură generală ridicat, să creeze instrumentiști cu aptitudini muzicale deosebite. Între profesorii care au fost chemați să predea atât disciplinele de cultură generală, cât și pe cele specifice de muzică, se numără dascăli eminenți precum: George Breazul (istoria muzicii românești și universale), Dimitrie Dinicu (violoncel), Nicolae Oancea (teoria muzicii), Viorel Cosma (istoria muzicii), Marțian Negrea (armonie, contrapunct și forme muzicale), Savel Horceag (orchestrație), Constantin Ionescu (teoria muzicii și ansamblu coral), Petre Nițulescu (corn) și mulți alții.

Paralel cu corpul profesional civil, Dumitru Eremia creează un corp de profesori militari cu o înaltă pregătire de specializare, care, pe lângă munca didactică propriu-zisă, instructiv-educativă din școală, prin activitatea lor de dirijori și compozitori au contribuit în mare măsură la dezvoltarea muzicii, în general, și a muzicii de fanfară, în special. Între aceștia la loc de frunte se numără: Petre Giugaru, Sergiu Paiu, Dumitru Crăciunescu, Ioan Crăciunescu, Ioan Totan, Emilian Ursu, Ion Badea, Dumitru Răuță, Ion Chioreanu, Gheorghe Sîrghie și mulți alții.

Dându-și seama de importanța pe care Școala Militară de Muzică o avea pentru dezvoltarea ulterioară a muzicilor militare, Dumitru Eremia a făcut tot ceea ce era posibil pentru a ridica nivelul acesteia, dotând-o cu alte structuri necesare pentru desfășurarea în condiții optime a procesului de învățământ. Astfel, au fost înființate: o fonotecă, un atelier pentru repararea instrumentelor muzicale, un nucleu de muzeu al muzicilor militare și un studio propriu pentru înregistrări.

Prestigiul de care începe să se bucure Școala Militară de Muzică, chiar din anul reorganizării 1949, rezultatele din ce în ce mai bune pe care elevii acesteia le obțin, perspectivele pe care le oferă sunt concludente și prin numărul tot mai mare de elevi pe care școala îi atrage.

În vara anului 1950, Școala Militară de Muzică împreună cu Secția Muzicilor Armatei au primit localul actual, situat în Bulevardul Iuliu Maniu, nr. 13-15, sectorul 6, București³⁰, fostă cazarmă a Regimentului 7 Vânători, unitate militară care a fost sub patronajul Reginei Maria a României, încăperile erau luxoase, cu săli spațioase, lustre de cristal în formă de flori, frunze sau fructe exotice. După afirmațiile generalului maior Segiu Eremia, până prin anii 1930, regina Maria dădea în acest local, recepții și baluri fastuoase.

Dacă, la 20 septembrie 1949, a avut loc primul concurs de admitere pentru seria de elevi în cursul superior (de ofițeri), doi ani, mai târziu, la 25 august 1951, a absolvit Școala Militară de Muzică prima promoție de ofițeri, specialitate Muzici Militare.

Printre absolvenții acestei prime promoții de ofițeri a Școlii Militare de Muzică s-a numărat și Emilian Ursu, viitorul comandant al școlii (1975 – 1977) și inspector general al muzicilor militare (1976 – 1991).

Recrutarea instrumentiștilor militari, după anul 1950, se efectua, cu preponderență, din rândul copiilor de țărani și muncitori³¹. Aceasta, deoarece fuseseră desființate clasele sociale și se aplica conceptul originii sănătoase a cadrelor. Efectivele de școlarizare au fost diferite de la an la an, în anul 1952, școala pregătea un număr de 264 elevi.

Deși, scopul principal era acela de a pregăti instrumentiști și cadre de conducere necesare muzicilor militare, nu puțini vor fi elevii care după absolvirea acestei prestigioase școli vor activa în marile orchestre simfonice din țară, în diferite alte instituții de profil, precum: teatrele de operă și balet, instituții de cultură sau ca instrumentiști ai unor formații artistice. Aceasta se constituie în argumente ale unei temeinice pregătiri profesionale dobândite, dar și în echivalența studiilor muzical-militare cu cele din unitățile social civil-muzicale.

Prin Decretul nr. 198 din 28 aprilie 1953, Școala Militară de Muzică își reduce perioada de studiu pentru elevii săi, schimbându-și și structura de organizare, pe trei cicluri:

- ciclul profesional de muzică militară cu durata de trei ani;
- ciclul de subofițeri de muzică militară cu durata de doi ani;
- ciclul de ofițeri dirijori cu durata de trei ani.

Școala Militară de Muzică pregătea ofițeri dirijori și sergenți reangajați instrumentiști pentru fanfarele armatei și ansamblurile artistice. În temeiul decretului menționat, Direcția Pregătirii de Luptă, organul ierarhic superior, propunea ca Școala Militară de Muzică să funcționeze în anul școlar 1953/1954, cu următoarele cicluri:

- clasa a VII-a elementară (în curs de lichidare) să funcționeze cu un număr de 21 de elevi;
- ciclul profesional, anul I cu 48 de elevi, anul II cu 26 de elevi și anul III cu 17 elevi;

³⁰ Arhivele MApN, fond: Direcția Pregătirii de Luptă (în continuare se va cita DPL), dosar nr. 207, f. 237-238.

³¹ Idem, dosar nr. 250, f. 77.

- ciclul sergenți instrumentiști, anul I cu 45 de elevi și anul II cu 43 de elevi, care urmau să fie trimiși la unitățile cu muzici militare pentru a efectua un an de practică, după care în urma unui examen să fie reangajați;

- ciclul ofițeri dirijori urma să funcționeze, în continuare, cu 21 de elevi, iar din toamna anului 1953 trebuiau selecționați 12 elevi³² Ulterior, Școala Militară de Muzică a funcționat numai cu ultimele trei trepte.

În planurile de învățământ, ca discipline teoretice erau prevăzute: limba și literatura română, limba rusă, istoria, geografia, disciplinele socio-umane.

Elevii absolvenți ai ciclului profesional erau admiși în ciclul de subofițeri fără examen.

Planurile de învățământ de la ciclul de subofițeri și ciclul de ofițeri erau aliniate celorlalte școli militare de subofițeri și ofițeri. Se avea în vedere un anumit raport între disciplinele teoretice și cele de specialitate, cărora li se rezerva până la 64% din programă.

Admiterea în ciclul de ofițeri se făcea numai pe bază de concurs după obținerea diplomei de bacalaureat (maturitate).

Începând cu luna ianuarie 1960, Școala Militară de Muzică funcționează cu o nouă organigramă și trecea în subordinea Direcției Pregătirii de Luptă – Secția Muzicilor Militare pregătind ofițeri și subofițeri necesari muzicilor militare. În cadrul noii subordonări, școala funcționa pe trei cicluri de învățământ:

- ciclul întâi (profesional), care avea durata de studiu de trei ani și pregătea elevi, între 14 și 17 ani, necesari ciclului de subofițeri de muzică;

- ciclul doi, care avea o durată de doi ani și pregătea subofițeri de muzică, primul an se desfășura în școală, iar în cel de-al doilea an, cursanții îl efectuau la unitățile cu muzică militară, fiind considerat an de practică;

- ciclul trei avea o durată de trei ani și pregătea ofițeri de muzică³³

Instruirea muzicală și militară a elevilor se efectua în baza unei curriculae, care era diferită cu ciclul de învățământ. Astfel:

ciclul profesional avea următoarele discipline: pregătire politică, limba română, istorie, pregătire fizică, teorie și solfegiu muzical, istoria muzicii, instrument fanfară și orchestră, ansamblul coral, ansamblul orchestră și fanfară, caligrafie muzicală și pregătire muzicală corespunzătoare;

- ciclul subofițeri, elevii parcurgeau materiile de la ciclul profesional și, în plus, mai aveau următoare discipline: teoria instrumentelor muzicale, armonie și pregătirea militară corespunzătoare școlilor de subofițeri tehnici;

- ciclul ofițeri, elevii aveau în programa de pregătire disciplinele de la ciclul doi și în plus mai aveau: folclorul muzical, citire de partituri, dirijat fanfară și cor, orchestrație muzicală, contrapunct și pregătire muzicală corespunzătoare școlilor de ofițeri tehnici.

³² Arhivele MApN, fond: DPL, dosar nr. 1370, f. 78-79.

³³ Arhivele MApN, fond: IMM, dosar nr. 15, f. 1

În școală, elevii primeau educația necesară formării lor ca viitoare cadre ale armatei, precum și pregătirea profesională necesară organizării și conducerii actului educațional și artistic al militarilor în termen din unități.

După trei luni de școlarizare elevii erau folosiți ca toboșari la toate paradele militare, precum și la manifestările unde participau muzicile militare, intrând din primul an în procesul de producție și activitate practică în cadrul ansamblului militar.

Candidații pentru a fi admiși la Școala de Muzică Militară trebuiau să fie absolvenți a șapte clase elementare, pentru cursul profesional, iar pentru cursul de ofițeri dirijori ai școlii medii (liceul), cu examen de maturitate. În ceea ce privește admiterea la cursul de subofițeri de muzică, candidații trebuiau să fi absolvit cursul profesional din cadrul școlii. La absolvirea Școlii Militare de Muzică, elevii erau avansați subofițeri de muzică și aveau obligația să-și desfășoare activitatea în cadrul armatei³⁴.

Ca o recunoaștere a meritelor deosebite și a poziției stabile pe care o ocupa în sistemul învățământului militar românesc, Școlii Militare de Muzică i s-a înmănat, la 20 august 1967, Drapelul de Luptă, fiind cuprinsă în rândul unităților luptătoare, statut pe care-l are și în prezent.

Prin raportul nr. 00144 din 20 martie 1971 al Inspectoratului General al Muzicilor Militare și trimis Ministerului Forțelor Armate s-a propus îmbunătățirea structurii organizatorice și emiterea unui nou decret în baza căruia să funcționeze Școala Militară de Muzică (școala funcționa în baza decretului nr. 198 din 28 aprilie 1953). Raportul a fost trimis prin Consiliul Politic Superior înregistrat la nr. PP 0010522 din 29 martie 1971, unde a fost înregistrat, cu aviz favorabil din partea Direcției Cadre și Învățământ și a Direcției Financiare³⁵.

Generalizarea învățământului de 10 ani în țara noastră, a impus introducerea claselor a IX-a și a X-a în ciclul profesional al școlii, începând cu anul școlar 1975-1976, pe baza Ordinului ministrului apărării naționale nr. M 2059 din 22 mai 1975. În scopul lărgirii nivelului de cultură generală al elevilor din cadrul Școlii Militare de Muzică s-a dispus introducerea primei trepte de liceu. Cu aceasta, ciclul profesional al școlii intra în rețeaua Ministerului Educației și Învățământului.

În anul 1986, Școala Militară de Muzică a sărbătorit 50 ani de existență, iar cu această ocazie, prin Decretul nr. 42 din 17 martie 1986, drapelul de luptă al școlii a fost decorat cu Ordinul *Meritul Cultural*, clasa I. Acest eveniment a prilejuit festivități omagiale pe măsură și întâlniri între foștii și actualii comandanți, profesori și elevi.

De atunci, s-a creat tradiția ca anual, la data aniversară, să se organizeze asemenea manifestări omagiale.

În timpul evenimentelor din decembrie 1989, elevii de la ciclul de subofițeri și ciclul de ofițeri, cadrele școlii au participat în dispozitivul de apărare organizat, apărând zi și noapte localul instituției. Deși, au existat momente de tensiune, nu s-au produs evenimente nedorite.

³⁴ Arhivele MApN, fond: IMM, dosar nr. 15, f. 8-9.

³⁵ Arhivele Serviciului Muzicilor Militare, *Istoricul Muzicilor Militare*, p. 86.

În anii următori revoluției, conducerea școlii a reluat demersurile pentru organizarea acesteia în funcție de cerințele societății românești, modificările survenite răspunzând frământărilor ce marcau învățământul românesc. Aceste demersuri vizau revizuirea statutului de organizare al școlii, modernizarea spațiului afectat învățământului, îmbunătățirea condițiilor de hrănire a elevilor – care, față de tinerii din celelalte instituții militare de învățământ erau și instrumentiști suflători – crearea unei uniforme corespunzătoare, unică, pentru toate cele trei cicluri.

Însă, înainte de toate, școala merita să poarte un nume, numele unei personalități marcante a neamului nostru propunându-se să fie acela al talentatului compozitor și dârzului militant pentru unitatea națională, ardeleanul IACOB MUREȘIANU. Astfel, prin Hotărârea Guvernului nr. 906 din 1 august 1990, Școala Militară de Muzică a primit denumirea de Școala Militară de Muzică „Iacob Mureșianu”

În scopul îmbunătățirii nivelului de cultură generală și de specialitate al elevilor, prin Hotărârea Guvernului nr. 1016 din 10 septembrie 1990, ciclul profesional de muzică de trei ani din Școala Militară de Muzică „Iacob Mureșianu” s-a transformat în ciclul liceal de muzică cu durata de patru ani, iar peste un an prin Ordinul M.Ap.N. nr. M. 1077 din 25 februarie 1991, ciclul de subofițeri de muzică, care era de doi ani, s-a redus la un an.

Astfel, începând din februarie 1991, Școala Militară de Muzică „Iacob Mureșianu” avea următoarea structură organizatorică:

Ciclul liceal de muzică cu durata de patru ani, care era omologat învățământului civil liceal, echivalat cu liceul militar, ciclul se finaliza în mod obligatoriu cu susținerea examenului de bacalaureat. În timpul studiului acestui ciclu, din punct de vedere muzical-profesional, elevii erau obligați la însușirea capacității de a cânta la două instrumente muzicale, din care unul era secundar. Alegerea celui de-al doilea instrument și repartizarea pe grupe de studiu la materia teorie, solfegiu și dictat muzical era impusă de necesitățile, dar și de posibilitățile (de profil) ale școlii.

- Ciclul de subofițeri de muzică cu durata de un an, care era echivalent școlilor militare de subofițeri și se încheia cu susținerea examenului de absolvire;

- Ciclul de ofițeri de muzică cu durata de trei ani, echivalent cu studiile fostelor școli militare de ofițeri activi, se termina prin susținerea examenului de diplomă.

După absolvirea clasei a XII-a și susținerea examenului de bacalaureat, la nivelul școlii, s-a organizat concurs de admitere anual pentru ciclul de subofițeri și din trei în trei ani la ciclul ofițeri.

În iulie 1991, a avut loc primul examen de bacalaureat, pe care l-au promovat toți elevii absolvenți ai Școlii Militare de Muzică „Iacob Mureșianu”

Recrutarea candidaților pentru ciclurile Școlii Militare de Muzică „Iacob Mureșianu” s-a făcut prin Centrele Militare Județene, prin anunțuri în mijloacele mass-media sau prin acțiuni concrete de propagandă în rândul elevilor, școlilor teritoriale civile de muzică.

Dacă, până în anul 1992, la concursurile de admitere se prezentau și elevi care nu urmau cursurile unei școli de profil, începând cu 1993, o condiție esențială

care a dus la creșterea calității profesionale a elevilor a fost aceea că toți candidații trebuiau să fie absolvenți ai unei școli generale de muzică.

Admiterea în liceu s-a făcut în conformitate cu reglementările în vigoare ale Ministerului Învățământului și Ministerului Apărării Naționale, s-au numit comisii alcătuite din cadre competente, s-au înregistrat pe bandă toate probele privind aptitudinile muzicale.

Faptul că în școală au funcționat trei cicluri distincte (liceal, de subofițeri și ofițeri) a generat probleme specifice și complexe de conducere a procesului instructiv-educativ, soluționate însă cu profesionalism de către conducerea instituției, prin conlucrare cu consiliul de învățământ, constituit conform reglementărilor în vigoare.

Documentele de organizare, planificare și evidență ale școlii atestă o reprezentare judicioasă a activităților, cu o abordare coerentă a procesului de învățământ, de însușire a cunoștințelor și de formare a deprinderilor necesare, pentru fiecare ciclu de învățământ.

Începând cu data de 1 iunie 1997, în baza Ordinului Ministerului Apărării Naționale nr. M 12 din 21 februarie 1997, Școala Militară de Muzică „Jacob Mureșianu” își schimbă denumirea în Școala de Aplicații pentru Muzicile Militare, iar procesul instructiv-educativ al elevilor s-a desfășurat în baza prevederilor Legii nr. 41/1990, privind organizarea și funcționarea M.Ap.N. și a Legii învățământului nr. 84/1995. Funcțional, școala este subordonată Serviciului Muzicilor Militare și are drept principale atribuții: specializarea inițială în arma muzici militare și pregătirea pentru prima funcție a absolvenților, perfecționarea ulterioară a ofițerilor și subofițerilor din arma muzici militare, specializarea și perfecționarea îndrumătorilor artistici și gestionarii bunurilor materiale de resortul culturii, cercetarea științifico-aplicativă în profilul armei, elaborarea unor lucrări de specialitate (partituri, transcripții, aranjamente orchestrale, cursuri) etc.

Școala de Aplicații pentru Muzicile Militare are următoarele atribuții:

formarea de cadre militare specializate pentru muzicile militare din Armata României;

- pregătirea pentru prima funcție a ofițerilor și subofițerilor din arma „Muzici Militare”, specializarea inițială în armă;

perfecționarea ulterioară, în armă, a ofițerilor și subofițerilor din arma „Muzici Militare”, prin organizarea de cursuri, diferențiate pe categorii de personal, pe funcții, specialități militare și eșaloane;

- realizează colaborarea cu alte instituții militare și civile de învățământ, din țară și străinătate, cu unități ale armatei asigurând adaptarea cunoștințelor cursanților în funcție de nevoile armatei;

cercetarea științifico-aplicativă prin profilul armei, elaborarea reglementărilor și lucrărilor de specialitate (partituri, transcripții, aranjamente orchestrale, cursuri).

Baza materială a Școlii de Aplicații pentru Muzici Militare aflată la dispoziție pentru buna desfășurare a pregătirii de armă, este însă insuficientă. Astfel: spațiul

pentru învățământul tehnic-instrumental se desfășoară în 30 săli, fără izolare fonologică, și nu acoperă nici jumătate din necesitățile desfășurării învățământului tehnic-instrumental zilnic. Din acest motiv sunt folosite: birouri, dormitoare, încăperi din infirmeria școlii. Deși, sunt asigurate spațiile necesare învățământului colectiv (pe grupe): săli de cultură generală, săli de teorie, solfegii și dictat muzical, săli pentru muzică de cameră și corepetiție, aceste încăperi nu au nici un fel de preparare acustică, iar condițiile de lucru sunt dintre cele mai modeste, ceea ce poate afecta (negativ) aparatul auditiv atât al elevilor, cât și al cadrelor didactice.

În Școala de Aplicație pentru Muzicile Militare funcționează trei catedre de profil:

Catedra de muzică instrumentală și ansambluri;

Catedra pentru discipline teoretice și ansambluri mici;

Catedra de management cultural, discipline științifice și socio-umane.

Elevii instituției erau selecționați pe bază de concurs, cerințele la înscriere erau: o condiție fizică bună, o conduită coerentă și aptitudini muzicale dezvoltate.

În clasa a IX-a a Ciclului liceal erau admiși absolvenți de muzică din toată țara, care promovau „Examenul de capacitate” susținut la sfârșitul clasei a VIII-a a ciclului gimnazial.

Concursul se desfășura în conformitate cu reglementările în vigoare ale Ministerului Educației Naționale și ale Ministerului Apărării Naționale cuprinzând două etape.

Etapa I (eliminatoire): examinare medicală; testare la pregătirea fizică; testare psihologică; testare aptitudinal-motivațională (probă de instrument, solfegiu la prima vedere, dictat melodic); test integral de cunoaștere din disciplinele studiate în gimnaziu (limba și literatura română, istoria românilor).

Etapa a II-a: clasificarea candidaților declarați ADMIȘI în etapa I, se făcea în ordinea strict descrescătoare a mediilor obținute la „Examenul de capacitate”.

Media minimă de admitere era 6.00.

Începând cu anul 1998 în școală au fost admiși elevi din Republica Moldova ale căror cheltuieli de școlarizare au fost suportate de statul român.

Încă de la înființarea școlii (1936) – întrucât în sistemul de învățământ românesc nu exista nici o instituție de învățământ muzical preuniversitar – s-a urmărit realizarea unui echilibru optim între disciplinele de specialitate de cultură generală și de pregătire militară. Printru aceasta s-a avut în vedere scopul final al școlii, respectiv, de a da armatei ofițeri-dirijori, subofițeri instrumentiști și instructori cultural-artistici – buni profesioniști, fără a-i vitregi însă o temeinică cultură generală și de o solidă educație patriotică, civică și militară.

Ponderea diverselor categorii de pregătire este în funcție de ciclul parcurs, astfel: în ciclul liceal, predominantă este cultura generală, urmată de disciplinele de specialitate și apoi pregătirea militară generală; în ciclul de ofițeri și ciclul de subofițeri, predominante sunt disciplinele de specialitate, urmate de pregătirea militară generală și într-o proporție mai redusă, disciplinele de cultură generală.

Planurile de învățământ oglindesc o anumită ierarhizare realizată și în cadrul învățământului de specialitate, unde accentul se pune pe disciplinele practice – tehnic-

instrumentale, pentru ciclul liceal și ciclul de subofițeri, și tehnic-dirijorale, aranjamente corale și orchestrale pentru ciclul de ofițeri.

Astfel, la ciclul liceal și ciclul subofițeri, elevii învață două instrumente: instrumentul principal (de fanfară) și instrumentul secundar (de orchestră), având rezervat ca timp de studiu cu profesorul, două ore individuale săptămânal, pentru primul instrument și o oră pentru al doilea. Pentru ridicarea gradului de profesionalism al elevilor din aceste două cicluri, sunt prevăzute în planurile de învățământ alături de instrumentul principal, disciplinele „Corepetiție” și „Muzică de cameră”, care se desfășoară în timpul învățământului instrumental individual de după-amiază.

Pregătirea militară generală și de luptă este privită și oglindită în planurile de învățământ cu toată seriozitatea. Aici sunt prevăzute ore de tactică generală, instrucția tactică a celorlalte arme, topografie militară, instrucție de front, instrucția tragerii cu armamentul de infanterie, executarea serviciului de gardă (pentru elevii de la ciclurile de subofițeri și ofițeri) și trageri cu diferite tipuri de armament.

Planurile de învățământ, programele analitice ale diferitelor discipline se întocmesc sub îndrumarea comandantului.

De o mare importanță, pentru stimularea interesului elevilor față de propria pregătire, este activitatea desfășurată la orele de ansamblu – fanfară, disciplină menită să-i formeze pentru atribuțiile ce urmează să le desfășoare ulterior în cadrul muzicilor militare din unități și garnizoane.

Performanțele profesionale ale elevilor școlii le permit acestora participarea la numeroase activități de profil, evoluția lor la olimpiadele școlare din cadrul concursurilor naționale ale liceelor de artă din țară, fiind elogios apreciate și răsplătite cu diplome și titluri de „laureați”. De asemenea, elevii Școlii de Aplicație pentru Muzicile Militare au reprezentat anual cu succes instituția, la numeroase festivaluri și concursuri naționale și internaționale, dintre care amintim: Festivalul cântecului ostășesc „Te apăr și te cânt patria mea” din anul 1972; din anul 1977, cei mai buni elevi au participat constant la concursul național al liceelor de artă obținând premii tot mai multe și mai valoroase; olimpiada națională de muzică; olimpiada internațională de muzică; festivalul muzicii de cameră „Seratele muzicale brașovene”; festivalul internațional de interpretare „Tinere talente” – Râmnicu Vâlcea; concursul național al formațiilor corale – București; festivalul național de muzică „Maria Tănase” – Craiova. Prezența activă și calitatea prestațiilor muzicale au impus ca în numeroase rânduri, formațiile reprezentative ale școlii să fie invitate la diverse alte manifestări culturale, precum: Festivalul Internațional al Muzicilor Militare – Brăila, Festivalul Internațional *George Enescu*, Festivalul Teatrului din Armată – Craiova, recitaluri camerale și instrumentale, Festivalul Coral Instrumental „Agria” Grecia, studioul de concert „Mihai Jora” al Radiodifuziunii Române, înregistrări la radio și televiziune.

Pe lângă premiile în obiecte care au fost oferite elevilor de către Ministerul Învățământului, personalități și instituții din armată cum sunt: ministrul apărării naționale, secretarul de stat pentru „Politică de Apărare și Relații Internaționale”, Direcția de Cultură, Direcția pentru Învățământ Militar, Fundația Cultural-Științifică „Pro-Patria 2, Cercul Militar Național, Ziarul „Observatorul Militar” s.a. au recompensat, la rândul lor, sub diverse forme, succesele celor mai merițiși instrumentiști ai școlii.

De asemenea, alături de ceilalți elevi premiați cu premiul I la olimpiadele școlare naționale, câte cinci elevi ai Școlii de Aplicație pentru Muzicile Militare au participat în 1993 și 1994 la excursiile din Anglia și SUA oferite de președinția României și Ministerul Tineretului și Sporturilor.

De-a lungul anilor, tainele instrumentelor au fost dezvăluite elevilor de profesori de elită, dintre care se disting: Egizo Massini, Dumitru Eremia, Emilian Ursu etc.

Dintre generațiile de instrumentiști formate în această instituție, s-au ridicat personalități marcate ale muzicii românești, ne referim cu precădere la suflători, care au înscris pagini emoționale în istoria artei noastre sonore, încât prin aportul lor am putea privi adesea de la egal la egal, viața muzicală din țări cu o străveche tradiție culturală. Pentru toate meritele acestei școli se cuvine a-i felicita pe toți exponenții ei, dar, mai ales, pe: Iosif Conta, Paul Staicu (dirijori), Temistocle Popa, Gheorghe Dumitrescu, Cornel Mereu (compozitori), Viorel Cozma (muzicolog), Iancu Văduva (trompetist) și mulți alții.

În decursul anilor, la comanda școlii au fost numiți ofițeri valoroși ce au făcut dovada unor deosebite calități ostășești, morale, pedagogice, cu o bogată cultură și înaltă pregătire profesională.

De asemenea, ca respect față de cei care au contribuit la un astfel de bilanț, se cuvine să menționăm numele celor care au condus destinele acestei instituții de învățământ muzical militar, astfel: căpitan Bongar Leon (1936 – 1937); locotenent-colonel Massini Egizio (1937-1938 și 1939 – 1940); locotenent Juncu Dumitru (1938 – 1939); maior Zvinca Constantin (1940 – 1941); colonel Coman Simion (1941); locotenent-colonel Nițescu Th. Nicolae (1941 – 1945); general de brigadă Miculescu Florian (1945 – 1946); locotenent-colonel Atanasiu Emil (1946 – 1947); maior Eremia Dumitru (1948 – 1950); maior Ciobătaru Ioan (1950 – 1952); locotenent-colonel Baia Tiberiu (1952 – 1953); locotenent-colonel Cristescu Constantin Silviu (1953 – 1955); locotenent-colonel Haralambie Gabi (1955 – 1959); maior Chiriac Emil (1959 – 1965); locotenent-colonel Răuță Dumitru (1965 – 1971); colonel Melinte Ioan (1971 – 1975); colonel Ursu Emilian (1975 – 1977); colonel Mitu Ion Ion (1977 – 1985); colonel Lupașcu Petru Ștefan (1987 – 1990); colonel Marcoci Ștefan (1985 – 1987 și 1990 – 1992); colonel Preda Valentin (1992-1996); colonel Teodor Carp (1996- 1998); colonel Vrabie Crisinel (1998 – 2001); locotenent-colonel Coman Constantin (2001 – 2003); colonel Perfil Tudor (2003 până în prezent).

În cursul anului 2001, la 18 iunie 2001, având în vedere concepția de restructurare a armatei, Departamentul pentru Relații cu Parlamentul, Armonizare Legislativă și Relații Publice, din structura M.Ap.N. a dispus ca Ciclul liceal de muzică din Școala de Aplicații pentru Muzici Militare să se reducă progresiv, chiar din acest an.

În Școala de Aplicații pentru Muzici Militare nu s-a mai organizat concurs pentru admitere în liceu, în organigrama școlii mai există doar o serie de 20 elevi absolvenți de liceu, care urmează să efectueze un an pregătire pentru a deveni subofițeri.

În prezent, datorită reformelor ce se petrec în Ministerul Apărării Naționale, școala este în căutarea unei eficiente formule organizaționale și care să poată asigura continuitate, genului muzical ca atare.

Concluzionând asupra aportului Școlii Militare de Muzică de la înființare (1936) și până în prezent (2005), se poate menționa faptul că 2357 subofițeri și 117 ofițeri au absolvit această instituție de învățământ (tabel nr. 1).

Nr. crt.	deceniul	ofițeri	subofițeri
1	1940-1950	-	95
2	1951-1960	58	227
3	1961-1970	31	375
4	1971-1980	58	904
5	1981-1990	30	663
6	1991-2000		51
7	2001-2005	-	42

Tabel nr. 1. Cuprinzând situația absolvenților Școlii Militare de Muzică (deoarece numărul anual al absolvenților a fost mic am redat numărul acestora pe decenii).

CONSIDERATIONS REGARDING THE EVOLUTION OF THE MILITARY MUSICAL EDUCATION

SUMMARY

The necessity of the foundation of a music school, having in mind the preparation of the instrumentalists military fanfares, was needed even from the second half of the XIXen century, when was sustaining the idea of founding of two military schools of music in Iași and Bucharest, which will follow to be named Conservatoires and annexed to the military institutipons already existing: The School of the Military sons from Iași and The Military School from Bucharest.

The founding of The School of the Musicians Pupils was sustained by the inspectors of the military musics: Iosif Ivanovici (1895-1902); Mihai Mărgăritescu (1905-1916), Ioan Vlahuță (1918-1929) and the colonel lieutenant Egizio Massini of which name it is related the organization of the military musics and the initiator of the foundation of October 10, 1936 of "The Military Musicians Pupil's School" – institution destined to assure the preparation and the formation of the military orchestra personnel.

From the foundation till the year 1950, *The Military Musicians Pupil's School* functioned under different names, in different palaces from Bucharest, so that it didn't had a personal location and in the summer of the year 1950, The Military School of Music together with the Section of the Army Musicians received the present location, situated on the Iuliu Maniu Boulevard no. 13-15, sector 6, Bucharest, former barrack of the 7 Regiment of Hunters.

Starting with 11th of December 1947 as a follow of the new social-political orientations of communist type, the inspector of the military music, Dumitru Eremia rearranges the school institution, receiving the name of The School of Military Music, being composed by two different school modules: the first one formed by the medium course of music of for years and the second one, of two years, considered the superior course, the equivalent of the school of military officers.

Trough the Government Decision no. 906 from the 1st of August 1990, The Military School of Music received the name of "Iacob Mureșianu" Military School of Music and starting with the 1st of June 1997, on the base of the National Ministry of Defense Order no. M 12 from 21st February 1997, "Iacob Mureșianu" Military School of Music changes its name into the name of The Application School for Military Musics.